

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שבת דף מז.

כלי שיש בו אפר ודברים דלהלן האם מותר לטלטלו?

כשיש בו שברי עצים - שהם מוקצה	כשיש בו קרטין של לבונה - שאינם מוקצה	
אסור לטלטל	בסתם בית: מותר לטלטל ¹ בבית רבי: אסור לטלטל ²	כשאינן צריך לאפר
מותר לטלטל ³		כשצריך לאפר

מה דין בגדי עניים (דג' אצבעות, או שחוטן עבה) ובגדי עשירים לענין מוקצה ולענין טומאה?

לעשירים	לעניים	
אינם מקבלים ⁴ טומאה והוי מוקצה	מקבלים טומאה ואינם מוקצה	בגדי עניים
מקבלים טומאה ואינם מוקצה		בגדי עשירים

נר שיש בו שמן ודברים דלהלן, מה דינו?

כשיש בו שברי פתילה - שהם מוקצה	
מותר לטלטל	בכל מקום
אסור לטלטל ⁵	בגליל

¹ מחתה זו שיש בה אפר, הרי היא בסיס לאפר שהוא מוקצה (באופן שאינו צריך לו לשימוש) ובסיס ללבונה שאינם מוקצה. ובסתם בית שהקרטין של הלבונה חשובים, הוי בסיס לדבר האסור והמותר, שהדין הוא שכיון שהדבר מותר חשוב הוא - מותר לטלטל. וכמו שמצינו לגבי כלכלה מלאה פירות ויש שם אבן, שמותר לטלטלה.

² דכיון שאין הקרטין חשובים שם, אי"כ לא מיקרי בסיס לדבר האסור והמותר ואסור לטלטלו. אלא שסבר אב"י להתיר מדין גרף של רעי, והשיב לו רבא ב' תשובות, חדא דאינו מאיס, ועוד דגרף של רעי אינו מכוסה וכאן המחתה מכוסה.

³ דכיון שחשוב לו האפר וצריך לו, אפי' אם היה שם שברי עצים שהם מוקצה, הוי בסיס לדבר האסור והמותר שמותר לטלטלו.

⁴ ואומר ר"ת (בתוד"ה בגד), דהיינו דוקא לענין טומאת מדרס שתלוי ביחוד, אבל שאר טומאות אין חילוק ומקבלים טומאה.

⁵ פירש"י שחשובות להן שברי פתילה, שאין בגדים של פשתן מצוין להם, וכיו שחשובים להם - לא בטלים ונעשה הנר בסיס להם. ור"ת (בתוד"ה בגלילא) חולק על רש"י, וסי"ל שודאי שהיה מצוי להם פתילות כדמוכח בב"ק, אלא משום שהיה להם רוב שמן - לא היה השמן חשוב להם, ולא היה מועיל לעשות את הנר בסיס לדבר האסור והמותר.

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שבת דף מז:

מה הדין להרכיב מטה של טרסיים או קני מנורה בשבת? [תוד"ה רבן].

כשתוקע (במסמרים)	כשמהדק	כשמחזיר ברפיון	
חייב חטאת	אסור מדרבנן	מותר לכתחילה	לרבי אבא ולרב הונא / לרשב"ג
חייב חטאת	חייב חטאת ²	אסור מדרבנן ¹	לרב ושמואל / לרבנן דברייתא א'
חייב חטאת		אסור מדרבנן	לרבנן דברייתא ב'

האם מותר לתת מים באופנים דלהלן שיגרמו לכיבוי האש?

לתת מים לכלי שתחת הנר	לעשות מחיצה לאש בכלים מלאים מים	
אסור	אסור ³	לר' יוסי
אסור ⁴	מותר	לרבנן

אין טומנים בדבר המוסיף הבל, באיזה אופנים מיירי? [תוד"ה במה].

בבשיל ולא בשיל	בקדרה חייטא ובבשיל ⁵	
אסור להטמין	מותר להטמין	הר"ר יוסף בשם רבינו שמואל
אסור להטמין	אסור להטמין ⁶	לרבינו תם

¹ כן הוכיחו התוס' דודאי דלא אסרי מדאורייתא גם ברפיון - דלא יתכן שיחלקו מהקצה על הקצה, דזה יתיר לכתחילה וזה יחייב חטאת. ולכן פירשו שרב ושמואל מיירי במהדק, ומזה דייקין שברפוי אסור לכתחילה.

² לרש"י החיוב משום מכה בפטיש, דמשום בונה לא שייך, ד"אין בנין וסתירה בכלים" (ע' ביצה כא.). ומתוס' לקמן (דף עד: ד"ה חביתא) מבואר שבבונה כלי גמור - יש בנין גם בכלים.

³ ומשום שגרם כיבוי אסור, ומיירי בשבת שלא יכול ליתנם. אכן כתבו התוס' (בד"ה לימא), דגם ר' יוסי לא ס"ל דגרם כיבוי אסור - אלא בדליקה, דשם מתוך שאדם בהול על ממונו אי שרית ליה להתעסק בדליקה ולתת שם כדים מלאים מים, יבוא לכבות להדיא בידים.

⁴ ביארה הגמ', דבאופן זה גם רבנן מודים שאסור אפי' מע"ש, והטעם מפני שהוא מקרב את כיבוי, דמיד שיפול הניצוץ למים הוא יכבה - וזה חשוב מכבה ממש (ופירשו התוס' בד"ה מפני, שאין הכוונה מכבה ממש - אלא כלומר שיכול לבוא לידי כיבוי). והגם דעתה מיירי בע"ש ולא בשבת, וא"כ כלפי שבת הוא רק גרמא דעתה נותן מים ואם יפול ניצוץ יכבה. תירץ רש"י, דגזרו מבעוד יום אטו חשכה. וביארו התוס', שמשחשכה יתכן שיעשה כיבוי גמור בידים באופן שאם יגביה את הכלי בשעת נפילת הניצוץ, ולכן גזרו בזה מבעו"י. ומה שלא מצאנו גזירה זו בשאר הגרמות, כגון שמותר לפרוס מצודות ולשרות דיו וסמנים מבעו"י הגם שהולך ונעשה מעצמו בשבת. תירצו התוס', דכאן כיון שאין האיסור חמור כל כך לאנשים דאין דומה להם אב מלאכה, יש לחוש שיעשו כן להדיא, ופעמים שיתנו את המים בשעה שכבר נפל הניצוץ והוי מכבה בידים.

⁵ לחנניא כמאכל בן דרוסאי, ולרבנן עד שיהיה מבושל כל צרכו.

⁶ ופירש ר"ת דיש חילוק בין שהייה להטמנה, דודאי להשהות מותר כשהוא כמאכל בן דרוסאי, דכיון שהוא מגולה ושליט ביה אוירא אין חיתוי מעט מועיל לו - ולא יבוא לחתות, משא"כ בהטמנה שבחיתוי מועט יועיל לו, ויש לחוש שמא יבוא לחתות.